

دیوارهایی که برای سلوک الی... باید بنا شود

استاد حوزه علمیه و خطیب و کارشناس مذهبی
حجت الاسلام والمسلمین سید حسن مؤمنی

حجت الاسلام والمسلمین سیدحسین مؤمنی، استاد حوزه علمیه و خطیب و کارشناس برجسته مذهبی، در یکی از سخنرانی های خود بر موضوع پرهیز از گناهان و رعایت مرزها و الزامات در مسیر سیر و سلوک الی... تأکید و از آن به دیوارکشی بین انسان و گناه تعبیر کرد. در ادامه، بخش هایی از این سخنرانی را مرور می کنیم.
براساس آیهٔ «سوره مبارکه انشقاق، انسان در این دنیا سیری دارد: «يَا أَيُّهَا الْإِنْسَانُ إِنَّكَ كَادِحٌ إِلَى رَبِّكَ كَدًّا خَفَلًا قَبِيهٍ، اِی انسان! البته با هر رنج و مشقت(در راه طاعت و عبادت حق بکوش که) عاقبت به حضور پروردگار خود می روی.»
این یعنی انسان، مسافر و مقصدش لقاء... است و در این مسیر برای رسیدن به تکامل و رشد، طبیعتا سختی های بسیار می بیند، چنان که باید دیواری بتنی بین خود و گناهان مختلف بکشد، پرهیز و مراعاتی که عادی و براساس تعلیم قرآن مجید است.

- بین ما و گناه باید دیوارهایی بلند باشد

ما این دیوارکشی ها را در عرصه ها و ساحت مختلف زندگی داریم؛ برای مثال وقتی برای درمان به پزشک مراجعه می کنیم، در عین تجویز دارو، باید و نبایدهایی هم به ما توصیه می شود که با رعایت آن ها، فرایند درمان کامل می شود، مثل حرکت نکردن پس از جراحی... این نوعی دیوارکشی است بین ما و آنچه سبب ضرر و زیان می شود. انسانی که می خواهد به لقای خدا برسد، باید اهل شرب خمر، زنا، اختلاط و ارتباط با نامحرم، ربا، رشوه و نزول مال و... نباشد و نیست، چون می داند جز خدا، فرد و قدرتی در این دنیا مؤثر نیست. او همه چیز را در دستان قدرت خدا می بیند و می داند که خدای متعال، مطلوبش را از طریق مشروع فراهم کرده است. وقتی می داند که ربا جنگ با خدا و قرآن و سیره و تفکر اهل بیت عصمت و طهارت^(ع) است، دیگر به سمت آن ها نمی رود.

- عنایت امام رضا^(ع) به اهل ادب و مراعات

نکته مهم آن است که رعایت این سختی ها و تحمل این زجرها، نتیجه می دهد. نقل است آیت... محسنی ملایری برای زیارت امام رضا^(ع) به مشهد مقدس رفت و در مدرسه «دودر» مستقر شد. یک در این مدرسه به سوی حرم باز می شد. ایشان به منظور رعایت حرمت ساحت قدسی امام رضا^(ع)، در مدت زمان نسبتا طولانی(یکی دو ماهی) که برای زیارت در مدرسه «دودر» حضور داشت، پایش را دراز نمی کرد و با مراعات و حال نشسته می خوابید و رنج و سختی بسیاری را برای حفظ حرمت قدسی حضرت ثامن الائمه^(ع) رعایت کرد تا اینکه هنگام وداع با امام رضا^(ع)، به محضر ایشان شرفیاب شد و حضرت علی بن موسی الرضا^(ع) را دید. آقا به وی فرمودند: «به دلیل سختی ای که بر خود تحمیل کردی و ادبی که در برابر ما داشتی، هم به تو علم و هم علم استخاره عطا کردیم، بعد از آن بود که آن مرحوم استخاره هایی با تسبیح انجام می دادند.

ایشان بی تکلف استخاره می کرد و آن علم را عنایت حضرت ثامن الحجج^(ع) در حق خود می دانست و اکنون مزارش در جوار حرم حضرت معصومه^(س) قرار دارد.

- در مسیر سلوک، از رنج نهراسیم

بنابراین ما باید در مسیر سلوک الی... متحمل سختی ها و رنج هایی شویم و در این مسیر از طعنه و تخریب و تمسخر نترسیم و بدانیم که این دیوارکشی یا پرهیز و مراعات، عادی است و نتایج ویژه ای برای ما به ارمغان می آورد.

برگرفته از فرازی از سخنرانی

حجت الاسلام والمسلمین سیدحسین مؤمنی

حکم استفاده از خودرو شخصی، هنگام آلودگی هوا

در این ستون به پرسش های شما درباره حکم مسائل مختلف از نظر شرعی پاسخ خواهیم داد. شما مخاطبان گرامی می توانید پرسش های خود را به شماره پیامک ۰۲۲۸۹۰۳۰۰ با ما در میان بگذارید.

- آیا استفاده از خودروهایی که آلایندگی بیش از حد مجاز دارند، اشکال شرعی دارد یا خیر؟ حکم رفت و آمد با وسایل نقلیه شخصی و استفاده نکردن از وسایل نقلیه عمومی در زمان هایی که هوای شهر آلوده است، چیست؟

● آیت...العظمی خامنه ای

- پاسخ به سؤال اول:

بله، به طور کلی آلوده کردن این هوای صافی که خداوند برای تنفس افراد، گیاهان و حیوانات قرار داده است، کار شایسته ای نیست. اما از نظر شرعی اگر واقعا آلایندگی خودرویی بیش از حد مجاز است که قانونا ممنوع است، استفاده از آن اشکال دارد، البته حتی اگر قانون هم منع نکرده باشد اما صاحب خودرو تشخیص می دهد که آلایندگی این خودرو ضرر زیادی به دیگران می زند و واقعا برای سلامت دیگران مضر است، بازهم استفاده از این خودرو جایز نیست.

- پاسخ به سؤال دوم:

اگر وضعیت، استثنایی و هوای شهر آلوده باشد، به گونه ای که هرچه این وسایل به تعدادشان اضافه شود به آن آلودگی اضافه می شود و تنفس این هوا برای مردم به ویژه افرادی که دچار بیماری های قلبی و تنفسی اند، ضرر قابل توجه داشته باشد، در این صورت اگر کسی سبب افزایش این آلودگی شود و ضرر به مردم برساند، کار حرام مرتکب شده است، بنابراین اگر مسئولان اعلام کردند که مردم وسایل نقلیه شخصی را بیرون نیاورند، باید مراعات شود.

● آیت...العظمی سیستانی

پاسخ سؤال دوم: هر قانونی که بنا بر مصلحت عمومی است، باید رعایت شود.

● آیت...العظمی مکارم شیرازی

پاسخ سؤال دوم: اگر استفاده از وسیله شخصی ضرورتی نداشته باشد، اشکال دارد.

● آیت...علوی گرگانی

پاسخ سؤال دوم: در صورت امکان، در هوای آلوده نباید از خودرو شخصی استفاده کرد.

صدقه بدهید

براساس سیره ائمه^(ع) توصیه شده است که قبل از سفر، رد مظالم بدهیم و اگر قرض و دینی به گردنمان است، ادا کنیم؛ وگرنه آن را جایی مکتوب کنیم و به فردی امین بسپاریم. همچنین اگر امانتی از شخصی نزدمان است، به صاحبش برگردانیم. امام صادق^(ع) می فرمایند: «سفرت را با صدقه آغاز کن و آیه الکرسی بخوان.»

هم سفر داشته باشید

توصیه شده است در سفر همراهی داشته باشیم و تنها به سفر نرویم. رسول خدا^(ص) در وصیتشان به امام علی^(ع) فرمودند: «ای علی! به تنهایی سفر مکن که شیطان همراه تو خواهد شد، همچنین درمورد انتخاب هم سفر توصیه شده است با فردی به سفر برویم که در امور دینی، ما را کمک کند و هروقت چیزی را فراموش کردیم، او به خاطرمาน آورد. از امیرالمؤمنین علی^(ع) است که فرمودند: «با شخصی که در توفضیلتی نسبت به خود نمی بیند و همچنین تو در اوفضیلتی نسبت به خود نمی بینی، هرگز در سفر همراهی نکن.»

مروری بر آداب مسافرت، از آغاز تا بازگشت

سفر به خیر!

خداحافظی کنید

پیامبر اسلام^(ص) فرمودند: «از حقوق برادر و خواهر مسلمان هنگام سفر، این است که اطرافیان را خبر دهد و آنان نیز وقت برگشت او از سفر، از وی دیدن و او را زیارت کنند، خوب است پیش از سفر از اقوام و دوستانمان خداحافظی کنیم. در روایت آمده است که رسول خدا^(ص) هرگاه از مسافری خداحافظی می کردند، می فرمودند: «خداوند بر تقوای شما بیفزاید و شما را متوجه کارهای خیر کند و تمام حاجت های شما را برآورد و دین و دنیای شما را سالم بدارد و شما را به سلامت بازگرداند.» در روایت دیگری از امام باقر^(ع) نقل شده است که: «رسول خدا^(ص) هرگاه با مسافری خداحافظی می کردند، دست او را می گرفتند. سپس می فرمودند: خداوند، هم سفران خوبی نصیب کند و یاری خود را کامل و مشکل سفر را آسان و دور را نزدیک و گرفتاری تو را برطرف سازد و دین و امانت و سرانجام کار تو را به سامان برساند و راه هر خبری را به روی تو بگشاید! تقوای الهی را رعایت کن و خودت را به خدا بسپار و به برکت خدای عزوجل، حرکت کن.»

قبل از حرکت، نماز بخوانید

در «من لایحضره الفقیه» از قول پیامبر^(ص) آمده است که: «شخص مسافر برای خانواده اش دو رکعت نماز به جا آورد و بگوید: خداوند! خود و خانواده و مال و اولاد و دنیا و آخرت و امانت و پایان کارم را در نزد تو به ودیعت می گذارم.... و این سخن را کسی نمی گوید مگر آن که خداوند آنچه خواسته است، به او مرحمت می کند.» همچنین در روایتی از موسی بن جعفر^(ع) آمده است: «اگر مردی از شما قصد سفر کرد، بر در منزلش، رو به سمتی که می خواهد سفر کند، بایستد و سوره حمد را رو به جلو و به طرف راست و چپ و نیز آیه الکرسی را به سمت جلو و راست و چپ بخواند. سپس بگوید: خدایا! مرا و هرچه همراه من است، نگه دار و مرا با آنچه همراهم نیست، سالم بدار و مرا با آنچه همراه دارم، به لطف خود، به خوشی به مقصدم برسان! خداوند، او را با آنچه همراه دارد، نگهداری می کند و به سلامت، به مقصد می رساند.»

همچنین امام صادق^(ع) وقتی که آهنگ سفر می کردند، می گفتند: «خداوند! راه ما را باز کن و مسیر سفر ما را نیکو گردان و سلامتی ما را تأمین کن!»

سبک بار باشید

توصیه شده است مسافر سبک بار باشد و وسایل زیاد و سنگینی را همراه خود برندارد. همچنین اسبابی را با خود بردارد که حمل و نقلش آسان باشد. در روایت آمده است: «رسول خدا^(ص) وقتی که مسافرت می کرد، پنج چیز به همراه خود می برد: آئینه، سرمه دان، شانه کوچک (برای محاسن)، مسواک و شانه سر.» در کتاب من لایحضره الفقیه آمده است که سلیمان بن داود منقری از حماد بن عیسی از امام صادق^(ع) نقل کرده است که فرمودند: «در وصیت لقمان به پسرش آمده است: پسرم! شمشیر و کفش و عمامه و ریشمان و مشک آب و نخ خیاطی و درفش، در سفر همراه داشته باش و داروی بیشتری همراه ببر که هم خودت از آن استفاده کنی، هم همراهانت و در هر کاری که معصیت خدا در آن نباشد، با هم سفران موافق باش!»

سفر پربراری داشته باشید

در سفر نباید دین و نماز به خطر بیفتد. در احادیث بر شبانه مسافرت کردن توصیه شده است و دلیل آن را این گونه بیان کرده اند که زمین آن طوری که در شب طی می شود، در روز طی نمی شود. ولی شبانه از سفر برگشتن

نکوهیده است، مگر آنکه از قبل اطلاع داده شود. روز شنبه برای سفر خوب است. توقف کوتاه در منزلگاه های بین راهی توصیه شده است. امام باقر^(ع) می فرماید: اندوه زدایی، درآمدزایی، دانش افزایی، ادب آموزی و

حمیده ذاکری| شروع فصل تابستان یعنی فرصتی برای خانواده ها که حتی شده برای چند روز چمدان ببندند و به سفر بروند. اگر شما هم جزو آن دسته افراد هستید که با شروع تعطیلات، به مقصدی برای سفر خود و خانواده شان فکر می کنید، در کنار فکر کردن به مقصد، بلیت و محل اقامت، خوب است از آداب سفر هم مطلع باشید. در ادامه، بخشی از آداب سفر را با توجه به آیات و روایات مرور می کنیم.

خرج سفر بردارید

توصیه شده است که جز مال حلال برای خرج سفر برداریم و آن قدر هزینه سفر به همراه داشته باشیم که به همراهانمان نیز بتوانیم کمک کنیم. رسول خدا^(ص) درباره برداشتن خرج سفر فرموده اند: «سنت است زمانی که گروهی به سفر می روند، نفقه و خوراک خود را نیز ببرند، همچنین ابن بصر نقل می کند: «به امام صادق^(ع) عرض کردم: آیا جایز است انسان برای فردی پولدار که نمی تواند مثل او خرج کند، به سفر برود؟ فرمودند: دوست ندارم مؤمن، خود را ذلیل کند، بلکه [شایسته است] با هم ترازان خود بیرون رود.»

گفتن «بسم...»، بهترین ذکر برای زمانی است که مسافر سوار وسیله نقلیه می شود. نام خدا سبب ایمنی سفر و آرامش خاطر است.

همراهی با افراد شرافتمند، از فواید سفر است. به آرامی سیر کنید و هرگاه زمین خشک و بی حاصل را می پیمایید، به سرعت بگذرید.

هرگاه در زمین سرسبز و خرم سفر می کنید،